

Financieel verslag

2019

**STICHTING LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT
te De Bilt**

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG

	pagina
1. Algemeen	4
2. Bestuursverslag	5

JAARREKENING

1. Balans per 31-12-2019	13
2. Staat van baten en lasten over 2019	15
3. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	16
4. Toelichting op de balans per 31-12-2019	17
5. Toelichting op de staat van baten en lasten over 2019	23

BIJLAGEN

1. Wet normering topinkomens 2019	28
2. Specificatie fonds projecten en fonds projectsubsidies Provincie Utrecht	29
3. Specificatie bestemde reserves	30
4. Specificatie besteding bijdrage Nationale PostcodeLoterij	31

CONTROLEVERKLARING

32

BESTUURSVERSLAG

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

1. Algemeen

Doelstelling

De stichting heeft tot doel (conform de geactualiseerde statuten van 21 januari 2011):

'Het behouden, beheren en ontwikkelen van cultureel erfgoed, landschap en natuur in de Provincie Utrecht, alsmede de presentatie hiervan aan het publiek, een en ander in de ruimste zin van het woord'.

Structuur

Directeur/ bestuurder van de stichting is dhr. I.G.J. Brautigam.

Sinds 1 juli 2016 is de heer Brautigam tevens directeur-bestuurder van de Stichting Landschapsbeheerploegen Utrecht. Naast zijn functie als statutair directeur bekleedde dhr. Brautigam de volgende bestuursfunctie:

Lid bestuur stichting Streekfonds Utrechtse Heuvelrug (onbezoldigd)

De Stichting wordt aangestuurd door een directie en een Raad van Toezicht.

De raad van toezicht was per ultimo kalenderjaar als volgt samengesteld:

- Dhr. W.M. de Jong	voorzitter
- Mevr. M.H.A. van den Ham	lid
- Dhr. M. Baarda	lid
- Mevr. B.A.M. Fijen	lid
- Mevr. D.E. Fröling	lid
- Dhr. E. Lelieveld	lid

Het lidmaatschap van de RvT is een vrijwilligersfunctie. De leden worden benoemd door de RvT voor een periode van 4 jaar met de mogelijkheid om voor één termijn herbenoemd te worden. De leden van de RvT ontvangen een jaarlijkse onkostenvergoeding van maximaal € 250,-.

Subsidie Provincie Utrecht 2018 t/m 2020

De Provincie Utrecht heeft voor de jaren 2018 t/m 2020 de volgende subsidie verleend:

- Begrotingssubsidie, beschikt in het kader van Diensten van Algemeen Economisch Belang (DAEB) beschikingsnummer 81C59FEB voor 3 jaren totaal	3.915.000
- Aanpassing subsidie 2017 en 2018-2020 beschikingsnummer 81D34A97	
- voor het jaar 2017 een incidentele verhoging van	17.201
- voor 2018 t/m 2020 jaarlijks € 28.397	85.191
- Aanpassing subsidie 2019-2020 beschikingsnummer 82001606	
- voor 2019 en 2020 jaarlijks € 28.054	56.108
- Aanvullend subsidie gemeente Vijfheerenlanden 2019	28.266
	4.101.766
Hiervan is ingeboekt voor 2019	1.389.717
In 2019 ontvangen voorschotten begrotingssubsidie en aanpassingen inzake 2018 en 2019	(1.389.717)
Te vorderen per 31 december 2019	-

De subsidie voor 2020 zal nog wijzigen door indexering over 2020. Omdat sprake is van een meerjarige boekjaarsubsidie is het toegestaan om tussen de jaren te schuiven met de aanwending van de middelen. Uiterlijk 1 juli 2020 dient bij de Provincie Utrecht een voortgangsrapportage over 2019 te zijn ingediend en uiterlijk 1 juli 2021 dient bij de Provincie Utrecht een aanvraag tot vaststelling van de subsidie te zijn ingediend.

In 2019 zijn voor diverse projecten subsidies ontvangen van de Provincie Utrecht, Gemeenten, Waterschappen, de Nationale Postcode Loterij en overige Fondsen. Een deel hiervan moet nog in volgende jaren worden verantwoord en afgerekend.

2. Bestuursverslag

Beleid Landschap Erfgoed Utrecht

Landschap Erfgoed Utrecht is in 2019 verder gegaan met de uitvoering van het beleidsplan 2018-2020. De zelfevaluatie op basis van de Theory of Change is afgerond in 2019 en de uitkomsten boden goede uitgangspunten voor het beleidsplan 2021-2024. Ook de stakeholders bij de provincie Utrecht herkenden Landschap Erfgoed Utrecht in de zelfevaluatie en waren content met de uitkomsten.

In 2019 is verder inhoud gegeven aan het in 2016 gestarte veranderingstraject onder de naam LEU 3.0 door middel van verschillende opleidingstrajecten, workshops en individuele coaching. Daarnaast is een commerciële new business medewerker aangenomen.

De nieuwe corporate identity van Landschap Erfgoed Utrecht is gelanceerd ter markering van de realisatie van ons veranderingstraject.

De huidige organisatie is gebaseerd op 'zekere' inkomsten van de Provincie Utrecht en de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij. Daarnaast verwerft Landschap Erfgoed Utrecht middelen uit diverse andere bronnen (subsidies, bijdragen van fondsen, opdrachten derden).

Provincie Utrecht

Landschap Erfgoed Utrecht ontving in 2018 een beschikking voor subsidie voor drie jaar van de Provincie Utrecht. Dit bedrag is binnen de provincie verdeeld over twee beleidsvelden, te weten Erfgoed en Landschap. Het aansturingsmodel van de Provincie Utrecht is in 2016 gewijzigd. Landschap Erfgoed Utrecht wordt nu als partnerorganisatie op hoofdlijnen aangestuurd door de Provincie Utrecht. Het aansturingsmodel is beschreven in een apart, door GS vastgesteld, 'draaiboek aansturing partnerinstellingen'. Dit wordt in 2020 geëvalueerd ten behoeve van de nieuwe beleidsperiode.

Landschap en natuur

Vrijwilligers

In juni 2019 presenteerden we de kerndata vrijwilligers over 2018. In dat jaar gingen we iets achteruit in aantallen vrijwilligers. Het stopzetten van het project 'Je school kan de boom in' en het feit dat er werk via de collectieven gedaan werd door betaalde krachten, verklaart dit.

In 2018 ondersteunde Landschap Erfgoed Utrecht 9.523 vrijwilligers die tezamen 842.000 uur werkten aan het landschap en erfgoed. Dat laatste is een record. Vertaald in harde valuta vertegenwoordigt het vrijwilligerswerk in 2018 een maatschappelijke economisch waarde van € 18,9 miljoen.

Kleine landschapselementen

In 2019 hebben 55 vrijwilligers zo'n 12.000 ha aan buitengebied geïnventariseerd. Dat betrof onder meer: landschapselementen als knotbomen, houtwallen en poelen die in het agrarisch cultuurlandschap voorkomen. Landschap Erfgoed Utrecht krijgt zo een goed beeld van de kwaliteit en de kwantiteit van de landschapselementen in provincie Utrecht.

Cursussen

Essentieel onderdeel van ons vrijwilligersmanagement is het verzorgen van opleidingen. Niet alleen voor het opdoen van voldoende kennis, maar ook om veilig te kunnen werken. In 2019 hebben we, evenals voorgaande jaren, een uitgebreid cursusprogramma aangeboden waaronder veldhulpverlening, veilig werken met de motorzaag, snoeien hoogstamfruitbomen en het beschermen van weidevogels.

Ondersteuning Agrarisch Collectief Utrecht Oost

Evenals voorgaande jaren heeft Landschap Erfgoed Utrecht het agrarisch collectief in Utrecht Oost ondersteund bij het afsluiten van beheerovereenkomsten, het organiseren van weidevogelmonitoring en schouw voor landschapselementen.

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Secretariaat Utrechtse Collectieven

In 2019 heeft Landschap Erfgoed Utrecht als secretaris van agrarische natuur collectieven gefungeerd. De taken die hierbij horen waren overleg met veldcoördinatoren, voorzitters van de collectieven en deelname aan het landelijk overleg BoerenNatuur.

Inventariseren Waardenkaart

In 2019 heeft Landschap Erfgoed Utrecht de inventarisatie voor de (digitale) waardenkaart afgerond. De waardenkaart maakt deel uit van de provinciale landschapsverordening waarin de bescherming van landschapselementen is vastgelegd.

Platform Kleine Landschapselementen

Landschap Erfgoed is deelnemer in het Platform Kleine Landschapselementen in de provincie Utrecht. In 2018 is een pilot van start gegaan in de gemeenten Leusden, De Bilt, Soest en Stichtse Vecht om kleine landschapselementen aan te leggen en te herstellen. Per gemeente is € 50.000,- beschikbaar. In 2019 is het Platform met 12 gemeenten uitgebreid. Landschap Erfgoed Utrecht is vooral betrokken bij het aandragen van locaties en als kennisplatform voor het beheer van landschapselementen.

Nederland Zoemt

Ook in 2019 hebben we meegewerkt om op verschillende locaties het biotoop van de wilde bij te verbeteren. Daarnaast is er een cursus herkenning van hommels verzorgd waarbij vrijwilligers zich hebben bekwaamd in het herkennen van soorten als Aardhommel en Tuinhommel.

Duurzame Landbouw met Natuur

Samen met NMU, LTO Noord, Agrarische Natuurcollectieven, UPG en Natuurmonumenten hebben we het trajectplan Duurzame Landbouw met Natuur opgesteld. In oktober 2019 is door provincie en waterschappen subsidie toegekend om aan de slag te gaan. Landschap Erfgoed Utrecht is betrokken bij verschillende onderwerpen in het trajectplan zoals het monitoren van flora en fauna in het agrarisch cultuurlandschap, het opstellen van duurzame bedrijfsplannen en het kennisplatform. Door de stikstofcrisis heeft de start van het project enige vertraging opgelopen.

Plan Boom

Plan Boom richt zich op de aanplant van 10 miljoen bomen in tuinen, bermen, plantsoenen, op bedrijfsterreinen en in het buitengebied in Nederland. Hiermee wordt de CO₂-uitstoot voor een flink deel geabsorbeerd en kunnen we de leefomgeving groener en gezonder maken. In Utrecht ging Landschap Erfgoed Utrecht samen met Natuur en Milieu Utrecht aan de slag. In samenwerking met ca. 50 vrijwilligers hebben we de eerste 2.000 bomen en struiken geplant op landgoed Houdringe in De Bilt.

Erfgoed

Platforms

Het *Platform Utrechtse Buitenplaatsen* (PUB) hield haar jaarlijks symposium op 28 november 2019 in Kasteel Groeneveld. Verder organiseerde het PUB onder meer een goed bezochte burgemeesters- en wethouders-bijeenkomst, met als doel betrokkenheid creëren bij het behoud van de buitenplaats en ruimte bieden voor het delen van ervaringen.

Het *Platform Utrechtse Molens* (PUM) kwam twee keer bijeen. Op 29 april 2019 in het Vechtstreekmuseum waar na afloop de tentoonstelling over molens langs de Vecht werd bezocht. Op 11 november 2019 waren de molenaars te gast bij molen De Vriendschap in Veenendaal. Een vertegenwoordiger van de SIMAV, de molenkoepel uit Zuid-Holland, is bij het PUM aangesloten wegens hun betrokkenheid bij de 4 molens in de nieuwe Utrechtse gemeente Vijfheerenlanden.

Het *Platform Agrarisch Cultuurlandschap* (PUAC) kwam een keer bijeen. De bijeenkomst vond plaats op 3 april 2019 op de historische boerderij van Piet den Hertog (Boerderijenstichting Utrecht) te Vianen en werd gecombineerd met een excursie langs bijzondere plekken en boerderijen in de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden. Het PUAC krijgt, naar aanleiding van de ervaringen in 2019, in 2020 een andere vorm.

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht (STAMU)

Net als elk jaar maakten we een rondje langs de wethouders van diverse gemeenten om te spreken over hun beleid op het gebied van monumenten, archeologie en cultuurhistorie en de uitkomsten van het MEBUG-onderzoek in 2018. Ook waren er weer de ROMA-bijeenkomsten voor gemeenteambtenaren; op 28 maart 2109 'Kerkenvisies' en op 13 juni 2019 'Omgevingswet', beide bijeenkomsten werden in samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed georganiseerd. Het aantal ambtenaren dat gebruik maakt van de diensten van het STAMU groeit. In 2019 is ook de tussenevaluatie van het STAMU gemaakt en aan de Provincie Utrecht aangeboden. Deze evaluatie is goed ontvangen en biedt een mooie basis voor prioriteitstelling en keuzes voor de volgende beleidsperiode.

Erfgoednetwerk; musea

Het netwerk musea heeft in dit jaar een goede impuls gekregen door naast de kennisbijeenkomsten ook netwerkbijeenkomsten van het landelijke Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE) structureel aan te bieden. Op 28 mei 2019 waren we te gast in het Stadsmuseum Woerden, op 7 november 2019 kwam het netwerk bijeen op Slot Zuylen. Verder was er door het hele jaar heen contact met - en advies aan individuele musea, werd er verwezen naar de digitale consulent (museumconsulenten.nl) en is er contact gehouden met de vrijwilligerscoördinatoren in de musea over hun kerndata. Tenslotte is nader kennis gemaakt met de musea in de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden (het Hofje van Aerden en het Glasmuseum in Leerdam).

Erfgoednetwerk; historische verenigingen

Op 5 november 2019 vond in het Raadhuis in Vleuten een geslaagde en geanimeerde netwerkdag plaats. Daarna waren we te gast bij de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens en Leidsche Rijn. Eerder, op 23 september 2019, werd de historische kring IJsselstein bezocht.

Erfgoednetwerk; archeologievrijwilligers

In 2019 hebben we, in samenwerking met de AWN, ArcheoHotspots en de ODRU (omgevingsdienst Utrechtse gemeenten), advies en ondersteuning geboden bij de uitwerking door vrijwilligers van de noodopgraving van de afgebrande boerderij aan de Zogweteringlaan in Maarssen. Op 26 januari 2019 werd een cursus archeologie aangeboden aan archeologievrijwilligers van AWN Naerdincklant. In november organiseerden we de 24^e ArcheoDag; een dag die we aanbieden aan de vrijwilligers in de archeologie om hen te bedanken voor hun inzet en betrokkenheid in de provincie Utrecht. Een dag gevuld met prikkelende lezingen, ruim 100 deelnemers en 3 excursies. In 2020 wordt de ArcheoDag voor de 25ste keer georganiseerd.

Steunpunt digitalisering

Het steunpunt digitalisering dat wij samen met OPEN (de gezamenlijke erfgoedhuizen) en het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE) hebben ingericht, is in 2018/2019 volop van start gegaan. Er is voor 2 jaar subsidie verleend door OCW om dit concept, met digitale erfgoedcoaches, uit te rollen en te ontwikkelen voor het ontsluiten van gedigitaliseerde collecties van erfgoedorganisaties (musea, historische verenigingen, archieven, etc.). Daarnaast is de in 2020 uit te voeren 0-meting naar de Utrechtse stand van zaken met betrekking tot digitalisering voorbereid.

Verder zijn de Utrechtse erfgoedorganisaties op de hoogte gebracht van de 3 nieuwe subsidiemogelijkheden voor digitalisering bij het Mondriaanfonds, het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Stimuleringsfonds voor de creatieve industrie. Landelijk zijn we op 3 september en 20 november 2019 met alle coaches en een vertegenwoordiging van NDE bijeen geweest voor afstemming en intervisie. Op 3 september 2019 zijn tevens de coaches officieel gepresenteerd bij het Ministerie van OCW. Op 25 november 2019 was de landelijke start van de Week van het Digitaal Erfgoed en hadden de coaches een belangrijke rol in het programma. Op 29 november 2019 is, in de Week van het Digitaal Erfgoed, in samenwerking met het Fonds voor Cultuurparticipatie een kennisbijeenkomst georganiseerd over het doel van het NDE, het Steunpunt bij Landschap Erfgoed Utrecht en het opstellen van een goede fondsaanvraag. Hierover is op 9 december 2019 ook een presentatie gehouden bij de Kring van Utrechtse Archivarissen. Tot slot is een start gemaakt met het project WO2 in 100 foto's, waarbij met behulp van twee stagiairs foto's uit de Tweede Wereldoorlog zijn opgehaald bij erfgoedorganisaties en het publiek. Deze foto's worden ingebracht bij een landelijke wedstrijd in het kader van 75 jaar bevrijding in 2020.

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Netwerk Romeinse Limes Utrecht

Om activiteiten op elkaar af te kunnen stemmen en elkaar op de hoogte te houden van nieuwe initiatieven, ontdekkingen, ontwikkelingen en projecten, zijn Landschap Erfgoed Utrecht en Romeinse Limes Nederland (RLN), in navolging van de andere limesprovincies Gelderland en Zuid-Holland, een netwerk gestart. Doel van het netwerk is kennisdeling en het realiseren van projecten die bijdragen aan de toekenning van de UNESCOstatus aan de Romeinse Limes in Nederland. Het netwerk zelf is ook voorwaardelijk voor de toekenning van de UNESCOstatus.

In 2019 zijn de rol en het netwerk verder uitgebouwd met diverse stakeholders (musea, ondernemers, universiteit en (vrijwilligers)werkgroepen). In 2019 jaar hebben we 3 drukbezochte Limes netwerkbijeenkomsten georganiseerd in de provincie Utrecht.

Meldpunt Archeologie

Het Meldpunt Archeologie behoort tot een vaste en wettelijke taak die de provincie bij Landschap Erfgoed Utrecht heeft belegd. Wij faciliteren hiermee op laagdrempelige wijze de uitvoering van de Erfgoedwet rond de registratie van archeologische bodemvondsten door particulieren. In 2019 zijn ruim 1.000 vondsten geregistreerd in PAN (*Portable Antiquities of the Netherlands*) voor de provincie Utrecht. Vanuit het Meldpunt bieden we steeds meer scholing en ondersteuning aan voor particulieren, vrijwilligers en werkgroepen om hun eigen vondsten te registreren, waardoor de slagkracht van het meldpunt enorm is toegenomen. Het netwerk van vondstmelders breidt zich daarbij gestaag uit. Bovendien hebben de UtrechtAltijd-verhalen in de vorm van 'Vondst van de Schervendokter' geleid tot meer naamsbekendheid van het Meldpunt. Twee schervendokterverhalen hebben zelfs geleid tot (inter)nationale media-aandacht.

Groen erfgoedbeheer; Archeobrigade, Handboek Groen en Groene Vingers

Het project *Archeobrigade* (instandhouding archeologische monumenten met behulp van vrijwilligers) is gestart. Afstemming met Rijksdienst en provincie heeft plaatsgehad, selectie monumenten is onder handen. Het project is een pilot om te ontdekken wat hierbij de (on)mogelijkheden zijn.

Het project *Handboek Groen* is in 2019 afgerond. Dit betreft een handzame online gids voor klein (groen erfgoed)onderhoud op historische buitenplaatsen.

Bij het project *Groene Vingers* ondersteunen we buitenplaats-eigenaren met (het opzetten van) vrijwilligersgroepen die zich inzetten voor het in stand houden van groen erfgoed op buitenplaatsen. In 2019 is één nieuwe groep bij landgoed Vollenhoven in De Bilt gestart.

Erfgoed Gezocht

In 2019 is de opzet voor het citizen science project Erfgoed Gezocht is gemaakt en afgestemd met de partners in dit project; Universiteit Leiden, Provincie Utrecht en Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. De financiering kwam rond en werd mondeling toegezegd (in 2020 definitief). De externe projectleider, dr. Eva Kaptijn, is aangetrokken en het project gaat in 2020 van start. Bij het project kunnen mensen vanachter de computer meehelpen om onontdekt erfgoed in kaart te brengen (zoals grafheuvels en raatakkers) en daarmee de geschiedenis herschrijven. Aanvullend zijn veldtoetsen beoogd door vrijwilligers, begeleid door professionele archeologen.

Onderwijs

2019/2020 Is het laatste schooljaar voor Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) 2017-2020. Dat betekent dat we samen met de 60 deelnemende scholen hard werken om hun individuele wensen waar te maken, zodat we in het najaar van 2020 feestelijk kunnen afsluiten met 60 mooie, inspirerende schoolvoorbeelden voor kwalitatief cultuuronderwijs. Vanuit de dwarspijler 'Culturele omgeving' geven wij dit laatste jaar een extra stimulans.

Drie teamleden hebben in september de training Erfgoedwijsheid gevolgd. Tijdens deze dag onderzochten we tools en werkvormen die door de Reinwardt Academie en Imagine IC zijn ontwikkeld. Wij zien mooie kansen voor erfgoedwijsheid in het onderwijs. Het vraagt aan leerlingen na te denken over: 'wie bepaalt wat erfgoed is' en 'wat vinden verschillende groepen of individuen ervan'. De leerlingen ontdekken dat er verschillende betekenissen en emoties rond erfgoed kunnen zijn. Erfgoedwijsheid versterkt de 21e-eeuwse vaardigheden. Daarom dienen we in 2020 de aanvraag 'Erfgoedwijzer' in bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. Landschap Erfgoed Utrecht is voortrekker en doet de aanvraag samen met de Reinwardt Academie, enkele andere Erfgoedhuizen en scholen.

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Het symposium 'Wat zie jij?' in het Rijksmuseum was een welkome aanvulling op onze kennis over interactieve werkvormen voor goed kijken. De technieken van Visible Thinking – ofwel het denken zichtbaar maken door aandachtig te kijken – zijn heel geschikt voor kunst en erfgoed. Wij zien dat leerkrachten, maar zeker ook culturele partners hier veel van leren. Het Proeflokaal 'Kijk, denk en verwonder!', dat wij in juni 2019 organiseerden, was zo'n succes dat wij het proeflokaal op 10 december 2019 hebben herhaald.

Utrecht Altijd

UtrechtAltijd manifesteert zich als robuuste verhalensite van de provincie Utrecht. De provinciale doelstelling van meer dan 100.000 unieke bezoekers per jaar werd al begin augustus bereikt en het aantal bezoeken en bezoekers bleef gestaag doorgroeien, naar ruim 171.000 voor heel 2019. Onze twee jaarthema's blijken goed te werken en slaan aan bij het grote publiek.

Communicatie

Als onderdeel van de herpositionering kregen de website en het logo van Landschap Erfgoed Utrecht in 2019 een make-over zodat we als organisatie ook in de toekomst goed kunnen inspelen op de wensen en behoeften van het publiek, vrijwilligers en andere stakeholders in de provincie.

Bedrijfsvoering 2019

Ook in 2019 werd Landschap Erfgoed Utrecht aangestuurd door een Management Team (MT) bestaande uit 4 leden. Het MT is verantwoordelijk voor de dagelijks leiding aan de organisatie. Ook in 2019 had Landschap Erfgoed Utrecht de DAEB status. De programma's en financiële administratie waren zodanig ingericht dat er een strikte scheiding was tussen 'DAEB activiteiten' (conform algemene subsidietoezegging van de Provincie Utrecht) en anders gefinancierde activiteiten van Landschap Erfgoed Utrecht.

Risicomanagement is integraal onderdeel van het gevoerde beleid en wordt gezien vanuit de onderdelen strategie, uitvoering, financieel en wet- en regelgeving. Directeur en MT zijn goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden en zijn van mening dat de interne controlesystemen in 2019 adequaat hebben gewerkt. De belangrijkste strategische risico's voor Landschap Erfgoed Utrecht zijn het behoud van een goede relatie met onze belangrijkste opdrachtgevers en de vrijwilligersgroepen.

Een financieel risico, zoals ieder jaar, is dat we voldoende aanvullende middelen moeten verwerven om (naast de exploitatiesubsidie) de begroting sluitend te krijgen. De bewaking van de financiële positie vindt periodiek plaats. Sinds mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Landschap Erfgoed Utrecht voldoet aan de regels van de AVG. Dit heeft voortdurend onze aandacht.

Coronacrisis

Tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn wij wereldwijd getroffen door de Coronacrisis. De huidige maatschappelijke situatie, die economisch zwaar wordt beïnvloedt door de maatregelen die zijn getroffen ter voorkoming van de verspreiding van het corona virus, heeft natuurlijk ook een effect op Landschap Erfgoed Utrecht. Het werken in ploegen met vrijwilligers is eind maart 2020 voor een groot deel stil gelegd. Maar nu starten half mei voorzichtig weer wat ploegen op, zij het met maximaal drie personen inclusief begeleider. Dit is belangrijk om vrijwilligers te behouden. Veel van hen doen het werk ook vanuit een sociale context en die is er nu onvoldoende vinden sommigen. Het is ook belangrijk voor onze declarabiliteit. Voorspellingen doen over de continuïteit van Landschap Erfgoed Utrecht naar de nabije toekomst vanuit de situatie zoals die nu is, is lastig. Het leeuwendeel van ons werk loopt gewoon door, we kunnen veel vanuit huis. Ook de fondswerving/business development loopt gewoon door. Hoewel het wel veel lastiger is geworden om gelden binnen te halen en bij het bedrijfsleven binnen te komen. Onze continuïteit naar de toekomst staat licht onder druk, zoals we het nu kunnen overzien, omdat we projecten waarin meerdere personen nauw samenwerken en/of samenkomen hebben moeten stoppen (bijvoorbeeld vrijwilligersploegen, diverse cursussen, Pyramide van Austerlitz, Romabijeenkomsten). Maar dat kan heel anders zijn als we onverhoopt in het najaar een tweede golf krijgen. Niemand kan nu overzien wat de situatie dan zal zijn. Een liquiditeitsprognose geeft aan dat Landschap Erfgoed Utrecht over voldoende liquide middelen beschikt om de komende 4 kwartalen aan haar betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Provincie Utrecht

Welke impact de Coronacrisis uiteindelijk voor Landschap Erfgoed Utrecht zal hebben ten aanzien van de realisatie van de prestatieafspraken in 2020 met de Provincie Utrecht is op dit moment nog niet te overzien. De provincie Utrecht heeft op 7 april jl. beleidsregels vastgesteld tot vaststelling van de subsidieafhandelingen in verband met de Coronacrisis. Hierin wordt aangegeven dat de Provincie Utrecht geen gebruik zal maken van de bevoegdheid om subsidie lager vast te stellen voor zover het niet nakomen van de prestatieafspraken het gevolg is van de Coronacrisis of de maatregelen die daarmee samenhangen. Landschap Erfgoed Utrecht ontving in 2018 een beschikking voor subsidie voor drie jaar van de Provincie Utrecht. We weten dat de basissubsidie voor 2021-2024 op het zelfde niveau zal zijn als de afgelopen periode. Vooralsnog lijkt het er op dat we geen averij oplopen vanuit de basissubsidie.

Overig

Ook de grotere niet basissubsidieprojecten lopen komend jaar door zoals Groen aan de Buurt, Erfgoed Gezocht, NDE projecten, STAMU en PUB. Van De Nationale Postcode Loterij zijn geen geluiden vernomen dat wij als beneficiant niet hetzelfde bedrag krijgen als de afgelopen periode, te weten € 187k per jaar.

Eigen vermogen

Reserves en fondsen

De algemene reserve is door het bestuur van Stichting Landschap Erfgoed Utrecht aangewezen en dient als waarborg voor de continuïteit van de organisatie. Het streven van Landschap Erfgoed Utrecht is dat de algemene reserve tussen de € 500.000,- en 1 maal de jaarkosten van de werkorganisatie ligt. Deze jaarkosten bedroegen in 2019 € 1.847.689,-. Op basis van een eerste risicoanalyse zou de hoogte van de algemene reserve € 1.500.000,- moeten bedragen. In de subsidieverlening van 2018-2020 heeft de Provincie Utrecht aangegeven dat de met exploitatiesubsidie opgebouwde egaliseringsreserve uiterlijk eind 2020 dient te zijn besteed. Eind 2019 is de provincie Utrecht hierop teruggekomen. Wij mogen nu 3,3% van de exploitatiesubsidie over de periode 2018-2020 reserveren ter overbrugging naar de volgende meerjarencyclus. Aangezien de provincie Utrecht aan de besteding van deze egaliseringsreserve beperkingen heeft gesteld, is deze in 2017 omgezet naar een bestemd fonds.

In de fondsen zijn de verleende projectsubsidies van onder andere de provincie Utrecht, gemeenten en andere instellingen, welke nog niet zijn besteed, opgenomen. De bestedingsdoelen zijn beperkter dan op basis van de doelstelling van Landschap Erfgoed Utrecht zou zijn toegestaan en deze beperkingen zijn op basis van subsidievoorwaarden door derden aangebracht. Vanaf 2018 daalt de waarde van deze "subsidieportefeuille", waardoor vanaf 2020 onze werkvoorraad niet meer voor een heel jaar toereikend is. In plaats van grote meerjarige projecten worden er meer kleinere kortlopende projecten binnengehaald. Hierdoor is een intensievere acquisitie noodzakelijk. Daarom is in 2019 een manager business development aangenomen, die zich volop met fondsenwerving bezighoudt.

Resultaat

2019 Wordt afgesloten met een negatief resultaat van € 299.734,-. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een negatief dekkingsresultaat, er is een lagere omzet gerealiseerd door onderbezetting door met name langdurig zieken, en anderzijds doordat per saldo de onttrekkingen aan de fondsen groter zijn dan de dotaties (toegelicht onder Eigen vermogen, fondsen).

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Begroting 2020

De door de Raad van Toezicht goedgekeurde bijgestelde begroting voor 2020 is als volgt:

Baten

Exploitatiesubsidie Provincie Utrecht	1.643.785
Overige subsidies en inkomsten	902.673
	<u>2.546.458</u>

Lasten

Personeel	1.813.808
Huisvestingskosten	135.570
Kantoorkosten	113.440
Algemene organisatiekosten	58.602
Directe uitvoeringskosten projecten	425.038
	<u>2.546.458</u>

JAARREKENING

**Stichting Landschap Erfgoed Utrecht
te De Bilt**

1. Balans per 31 december 2019

ACTIVA	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa [1.1]		
Transportmiddelen	709	1.887
Kantoorinventaris	31.023	32.348
	<u>31.732</u>	<u>34.235</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen [1.2]		
Debiteuren	64.072	82.067
Nog te ontvangen subsidies	103.063	251.482
Overige vorderingen en overlopende activa	175.912	207.407
	<u>343.047</u>	<u>540.956</u>
Liquide middelen [1.3]	1.302.436	1.399.880
	<u>1.677.215</u>	<u>1.975.071</u>

**Stichting Landschap Erfgoed Utrecht
te De Bilt**

PASSIVA	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
EIGEN VERMOGEN [1.4]		
Algemene reserve	341.281	381.061
Bestemde reserves	88.347	124.362
Bestemd fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht 2017-2020	295.404	333.882
Bestemde fondsen overige projectinkomsten	<u>651.579</u>	<u>837.040</u>
	1.376.611	1.676.345
KORTLOPENDE SCHULDEN [1.5]		
Crediteuren	68.186	70.440
Belastingen en sociale lasten	86.737	75.523
Overige schulden en overlopende passiva	<u>145.681</u>	<u>152.763</u>
	300.604	298.726
	<u><u>1.677.215</u></u>	<u><u>1.975.071</u></u>

2. Staat van baten en lasten over 2019

	Werkelijk 2019	Begroting 2019	Werkelijk 2018
	€	€	€
Baten			
Exploitatiesubsidie Provincie Utrecht [2.1]	1.389.717	1.357.880	1.333.599
Overige subsidies en inkomsten [2.2]	742.045	794.442	769.783
	<u>2.131.762</u>	<u>2.152.322</u>	<u>2.103.382</u>
 Lasten			
Personeel [2.3]	1.565.713	1.527.602	1.527.501
Huisvestingskosten [2.4]	127.152	125.000	124.639
Kantoorkosten [2.5]	116.323	113.320	117.107
Algemene organisatiekosten [2.6]	38.501	154.110	47.192
Directe uitvoeringskosten projecten [2.7]	583.807	232.290	422.665
	<u>2.431.496</u>	<u>2.152.322</u>	<u>2.239.104</u>
 Resultaat boekjaar	<u>(299.734)</u>	<u>-</u>	<u>(135.722)</u>
 Verwerking resultaat			
Onttrekking aan bestemde fondsen	(185.461)	-	(291.236)
Onttrekking aan bestemd fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht 2017-2020	(38.478)	-	100.765
Onttrekking aan bestemde reserves	(36.015)	-	11.177
Onttrekking aan algemene reserve	(39.780)	-	43.572
Totaal verwerking resultaat	<u>(299.734)</u>	<u>-</u>	<u>(135.722)</u>

3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld onder toepassing van de richtlijn voor Kleine Organisaties zonder winststreven (RJK C1).

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders is vermeld, tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Bestemde reserves

Voor delen van het eigen vermogen waarvoor door het bestuur van de stichting een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan gezien de doelstelling van de stichting zou zijn toegestaan, wordt dit deel van het eigen vermogen aangemerkt als bestemde reserve.

Bestemde fondsen

Voor delen van het eigen vermogen waarvoor een beperktere bestedingsmogelijkheid geldt dan gezien de doelstelling van de stichting zou zijn toegestaan, en deze beperking is door derden aangebracht, wordt dit deel van het eigen vermogen aangemerkt als bestemd fonds.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en verrichte diensten en ontvangen subsidies enerzijds, en anderzijds de kosten en andere lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijzen. Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

4. Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa [1.1]

Het verloop van de materiële vaste activa over 2019 was als volgt

	Transport middelen	Kantoor inventaris	Totaal
<i>Verloop boekjaar</i>			
Stand per 1 januari	1.887	32.348	34.235
Investeringsen	-	7.605	7.605
Afschrijvingen	(1.178)	(8.930)	(10.108)
Stand per 31 december	709	31.023	31.732

Cumulatieven einde boekjaar

Aanschaffingswaarde	9.250	87.567	96.817
Cumulatieve afschrijvingen	(8.541)	(56.544)	(65.085)
Stand per 31 december	709	31.023	31.732

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Verbouwingen	10% (10 jaar)
Computers en apparatuur	33,33% (3 jaar)
Inventaris	10% (10 jaar)
Transportmiddelen	14% (7 jaar)

**Stichting Landschap Erfgoed Utrecht
te De Bilt**

Vlottende activa

Vorderingen [1.2]

	31-12-2019	31-12-2018
<i>Debiteuren</i>	€	€
Debiteuren	65.279	82.067
Voorziening dubieuze debiteuren	(1.207)	-
	<u>64.072</u>	<u>82.067</u>
 <i>Nog te ontvangen subsidies</i>		
Provincie Utrecht	98.425	229.272
Overige subsidies	4.638	22.210
	<u>103.063</u>	<u>251.482</u>
 <i>Overige vorderingen en overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde posten	9.227	8.793
Nog te ontvangen bedragen	15.630	12.557
Nog te factureren bedragen	135.032	174.310
Rekening-courant Pyramide van Austerlitz	535	57
Rekening-courant Landschapsbeheerploegen Utrecht	15.488	11.690
	<u>175.912</u>	<u>207.407</u>
 Liquide middelen [1.3]		
Triodos bank rekening courant	315.459	212.714
Van Lanschot Bankiers rekening courant	-	-
Rabobank rekening	986.774	1.186.959
Kas	203	207
	<u>1.302.436</u>	<u>1.399.880</u>

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Eigen vermogen [1.4]

	31-12-2019	31-12-2018
<i>Algemene reserve</i>	€	€
Stand 1 januari	381.061	337.489
Onttrekking boekjaar uit voorstel resultaat bestemming	(39.780)	43.572
Stand 31 december	<u>341.281</u>	<u>381.061</u>
 <i>Bestemde reserves</i>		
Stand 1 januari	124.362	113.185
Onttrekking boekjaar uit voorstel resultaat bestemming	(57.515)	(48.161)
Dotatie boekjaar uit voorstel resultaat bestemming	21.500	59.338
Stand 31 december	<u>88.347</u>	<u>124.362</u>
 <i>Bestemde reserves per 31 december</i>		
Bestemmingsreserve activa	1.360	5.371
Bestemmingsreserves projecten	86.987	98.250
Bestemmingsreserve kosten arbeidsongeschiktheid	-	17.696
Bestemmingsreserve kennis en kwaliteit	-	3.045
Stand 31 december	<u>88.347</u>	<u>124.362</u>

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

Eigen vermogen [1.4]

	31-12-2019	31-12-2018
<i>Bestemde fondsen</i>	€	€
<i>Fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht 2017-2020</i>		
Stand 1 januari	333.882	94.351
Overheveling fonds backserviceverplichting van fonds projecten	-	138.766
Onttrekking boekjaar uit voorstel resultaat bestemming	(38.478)	100.765
Stand 31 december	<u>295.404</u>	<u>333.882</u>
<i>Fonds overige projectinkomsten</i>		
Stand 1 januari	837.040	1.267.042
Overheveling fonds backserviceverplichting naar fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht 2017-2020	-	(138.766)
Onttrekking boekjaar uit voorstel resultaat bestemming	(185.461)	(291.236)
Stand 31 december	<u>651.579</u>	<u>837.040</u>
<i>Fonds overige projectinkomsten per 31 december</i>		
Fonds projecten	296.442	377.803
Fonds projectsubsidie Provincie Utrecht	355.137	459.237
	<u>651.579</u>	<u>837.040</u>

Voor een specificatie van het fonds overige projectinkomsten wordt verwezen naar bijlage 2.

Het fonds Backserviceverplichting is met goedkeuring van de provincie Utrecht toegevoegd aan het fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht 2017-2020.

De Provincie Utrecht heeft in een eerdere subsidieverlening aangegeven dat het meerjaren exploitatiesubsidie 2018-2020 uiterlijk per 31 december 2020 dient te zijn besteed. In de aanpassing exploitatiesubsidie 1 december 2019 wordt echter aangegeven dat in de jaarovergang 2020 naar 2021 maximaal 3,3% zijnde €135.284 mag worden gereserveerd als overbrugging naar de volgende meerjaren cyclus.

Voorstel resultaatbestemming

Aan het bestuur wordt de volgende bestemming van het resultaat voorgesteld:

- Onttrekking aan bestemde fondsen	(185.461)
- Onttrekking aan bestemd fonds exploitatiesubsidie Provincie Utrecht 2017-2020	(38.478)
- Onttrekking aan bestemde reserves	(36.015)
- Onttrekking aan Algemene reserve	(39.780)
	<u>(299.734)</u>

Dit voorstel is in de jaarrekening verwerkt.

**Stichting Landschap Erfgoed Utrecht
te De Bilt**

	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Kortlopende schulden [1.5]		
<i>Crediteuren</i>		
	68.186	70.440
	<u>68.186</u>	<u>70.440</u>
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Loonheffing	38.475	36.363
Omzetbelasting	20.407	13.759
Pensioenpremies	27.855	25.401
	<u>86.737</u>	<u>75.523</u>
<i>Overige schulden en overlopende passiva</i>		
Vakantiegeld	52.954	50.845
Vakantiedagen	60.417	57.998
Accountantskosten	9.680	9.868
Nog te betalen bedragen/overig	22.630	34.052
	<u>145.681</u>	<u>152.763</u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Leasecontract

Met een leasemaatschappij is voor een kopieermachine/printer een leasecontract afgesloten (huurovereenkomst). Het contract loopt van 1 januari 2017 t/m 31 december 2021. De hieruit voortvloeiende verplichting bedraagt in 2019 € 2.674,-.

Huur kantoorruimte

De stichting huurt het Koetshuis op Landgoed Oostbroek van Stichting Het Utrechts Landschap. Met ingang van 1 januari 2018 is een nieuw contract afgesloten met een looptijd van 5 jaar.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn wij wereldwijd getroffen door de Coronacrisis. De huidige maatschappelijke situatie, die economisch zwaar wordt beïnvloedt door de maatregelen die zijn getroffen ter voorkoming van de verspreiding van het corona virus, heeft natuurlijk ook een effect op Landschap Erfgoed Utrecht. In het bestuursverslag wordt dit in het hoofdstuk Coronacrisis nader toegelicht.

5. Toelichting op de staat van baten en lasten

BATEN

	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
	€	€	€
Exploitatiesubsidie Provincie Utrecht [2.1]			
Exploitatiesubsidie 2018:			
Natuur en Landschap	281.679	280.940	276.077
Cultuur- en Erfgoed			
Hebben en houden	386.006	385.000	378.051
Promoten en profileren	417.303	416.210	408.704
Kennen en kunnen	276.463	275.730	270.767
Overig exploitatiesubsidie			
Algemeen, voorheen reserve exploitatiesubsidie	28.266	-	-
	<u>1.389.717</u>	<u>1.357.880</u>	<u>1.333.599</u>
Overige subsidies en inkomsten [2.2]			
Projectsubsidies Provincie Utrecht	155.756	80.960	88.071
Nationale Postcode Loterij	187.500	187.500	187.500
Overige projectsubsidies en -inkomsten	391.493	525.982	469.161
Diverse baten	7.296	-	25.051
	<u>742.045</u>	<u>794.442</u>	<u>769.783</u>

Van de Provincie Utrecht ontvangen wij een exploitatiesubsidie voor de jaren 2018-2020.
De subsidie van de Nationale Postcodeloterij is toegekend tot en met 2020.
De overige projectsubsidies en -inkomsten zijn van incidentele aard.

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

LASTEN	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
	€	€	€
Personeelskosten [2.3]			
Lonen en salarissen	984.417	1.085.668	987.171
Sociale lasten	190.859	183.629	186.714
Pensioenlasten	132.467	128.215	132.881
Overige personeelskosten	259.070	130.090	222.384
Doorbelast naar uitvoeringskosten projecten	(1.100)	-	(1.649)
	<u>1.565.713</u>	<u>1.527.602</u>	<u>1.527.501</u>
<i>Lonen en salarissen</i>			
Bruto lonen	1.079.338	1.085.668	1.060.879
Reservering vakantiegeld/verlofuren	4.527	-	(3.141)
Ontvangen ziekengelduitkeringen	(99.448)	-	(70.567)
	<u>984.417</u>	<u>1.085.668</u>	<u>987.171</u>
<i>Sociale lasten</i>			
Uitvoeringsorgaan Werknemersverzekeringen	<u>190.859</u>	<u>183.629</u>	<u>186.714</u>
<i>Pensioenlasten</i>			
Pensioenlasten	<u>132.467</u>	<u>128.215</u>	<u>132.881</u>
<i>Overige personeelskosten</i>			
Ziekteverzuimverzekering	38.885	45.100	40.561
Externe deskundigheid	160.649	15.000	128.897
Arbokosten	9.834	8.450	7.090
Fonds arbeidsmarktbeleid	5.648	7.600	5.806
Reiskosten woon-werk	28.475	29.000	27.966
Deskundigheidsbevordering	10.870	18.750	5.503
Overig	4.709	6.190	6.561
	<u>259.070</u>	<u>130.090</u>	<u>222.384</u>
<i>Direct doorbelast naar uitvoeringskosten projecten</i>			
Salariskosten	<u>(1.100)</u>	<u>-</u>	<u>(1.649)</u>

De voor Stichting Landschap Erfgoed Utrecht verplichte toelichting in het kader van de wet normering topinkomens is opgenomen als bijlage 1.

De kosten externe deskundigheid zijn hoger dan begroot. Onder deze post zijn de kosten opgenomen voor inhuur vervanging wegens arbeidsongeschiktheid van enkele medewerkers. Hier staan een uitkering verzuimverzekering en een onttrekking uit de bestemmingsreserve kosten arbeidsongeschiktheid tegen over.

**Stichting Landschap Erfgoed Utrecht
te De Bilt**

	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
	€	€	€
Huisvestingskosten [2.4]	127.152	125.000	124.639
Huur kantoor	70.625	69.020	69.551
Huisvesting facilitair	28.340	27.010	27.092
Servicekosten	20.546	20.550	20.546
Kosten werkschuur	4.695	5.880	4.712
Kosten externe opslag	2.946	2.540	2.738
	127.152	125.000	124.639
Kantoorkosten [2.5]	116.323	113.320	117.107
ICT			
Systeembeheer	14.810	15.220	14.810
Aanschaf en afschrijving	6.117	3.000	10.341
Software licenties	41.468	37.560	38.378
Backup	3.630	3.760	3.630
Overige ICT-kosten	6.283	6.090	6.044
	72.308	65.630	73.203
Bureaunkosten			
Accountant	13.864	14.720	13.447
Salarisadministratie Raet	4.091	4.570	4.223
Algemene bureaunkosten	9.885	8.110	11.383
Telefoon	5.368	10.150	5.161
Kopieerkosten/drukwerk	4.230	3.040	3.992
Porti	2.472	3.040	1.924
Verzekeringen	4.105	4.060	3.774
	44.015	47.690	43.904

De aanschaf en afschrijving van de ICT-kosten zijn hoger dan begroot, omdat in de begroting rekening is gehouden met de vrijval uit het bestemmingsreserve activa. Deze vrijval loopt in de jaarrekening via de resultaatverdeling.

De kosten van telefonie zijn lager dan begroot omdat de nieuwe cloudoplossing goedkoper is omdat niet geïnvesteerd hoefde te worden in nieuw hardware.

Stichting Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

	Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
	€	€	€
Algemene organisatiekosten [2.6]			
Afschrijving debiteuren	3.306	3.500	(2.354)
Juridisch advies	1.270	5.000	5.885
Bedrijfscommunicatie	4.011	15.000	3.234
Bedrijfswagens	7.529	8.120	10.944
Reis- en verblijfskosten dienstreizen	7.869	10.000	8.639
Kosten Raad van Toezicht	2.297	2.100	2.678
Organisatieontwikkeling	10.670	107.600	16.491
Overige organisatiekosten	1.549	2.790	1.675
	<u>38.501</u>	<u>154.110</u>	<u>47.192</u>
Directe uitvoeringskosten projecten[2.7]			
Uitvoeringskosten	<u>583.807</u>	<u>232.290</u>	<u>422.665</u>

De kosten van corporate communicatie worden apart onder de post algemene organisatiekosten opgenomen, los van de directe projectcommunicatie waarvan de kosten op de projecten zijn opgenomen. In 2019 is volop ingezet op vernieuwing van de corporate website. De kosten en de dekking daarvan zijn apart via een project opgenomen.

De kosten voor organisatieontwikkeling zijn aanzienlijk lager dan begroot. Aangezien er op het moment van begroten nog onvoldoende inkomsten waren heeft de Raad van Toezicht deze post goedgekeurd met de restrictie dat besteding hiervan alleen plaats mocht vinden als er voldoende middelen waren om de kosten te dekken.

Ondertekening door de directie en Raad van Toezicht

De Bilt, 20 mei 2020

Dhr. I.G.J. Brautigam, Directeur-bestuurder

Dhr. W.M. de Jong, voorzitter Raad van Toezicht

Mevr. D.E. Fröling, Lid Raad van Toezicht

BIJLAGE

Wet normering topinkomens betreffende 2019

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Landschap Erfgoed Utrecht van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor Stichting Landschap Erfgoed Utrecht is € 194.000,-. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte (1 fte= conform cao Bos en Natuur, Ondernemingsdeel de Landschappen 37 uur per week). Het individuele WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter €29.100,- en voor de overige leden €19.400,-, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. De totale (onkosten)vergoedingen aan de 6 leden van de Raad van Toezicht bedroegen in 2019 € 2.297,- en bleven hiermee onder geldende normen.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Naam	I.G.J. Brautigam
Functiegegevens	Directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband	100%
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	99.704
Beloningen betaalbaar op termijn	7.902
<i>Subtotaal</i>	107.606
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	187.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	(79.394)
Totaal bezoldiging	107.606

Gegevens 2018

Naam	I.G.J. Brautigam
Functiegegevens	Directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband	100%
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	98.692
Beloningen betaalbaar op termijn	7.707
<i>Subtotaal</i>	106.399
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000
Totaal bezoldiging	106.399

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Specificatie Fonds projecten en Fonds projectsubsidie Provincie Utrecht

Fondsnaam	2019	Toevoegen	Onttrekken	2018
Aanleg, beheer en onderhoud routes	194.552	168.700	(209.241)	235.093
Archeobrigade	36.704	40.648	(3.944)	-
Buitenplaatsen	-	12.375	(48.918)	36.543
Duurzame landbouw	(3.680)	-	(3.680)	-
Emphos	-	-	(10.473)	10.473
Familiespeurtocht fort Vechten	-	-	(25.107)	25.107
Gebiedspromotiekaart Noorderpark	-	-	(1.863)	1.863
Groen aan de buurt	30.898	19.214	(123.749)	135.433
Groen blauwe dooradering gemeente Soest	126.266	-	-	126.266
Handboek groen	-	-	(8.111)	8.111
Knotbrigade	4.282	6.475	(3.280)	1.087
Monitoring weidevogels Collectief Utrecht Oost	581	5.976	(5.395)	-
Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE)	25.213	58.700	(33.487)	-
Onderhoud bijzondere landschapselementen	9.022	-	(599)	9.621
Onderwijs	14.033	39.717	(37.387)	11.703
Pyramide van Austerlitz	-	-	-	-
Scholing en kennisvergroting groene vrijwilligers	45.648	46.500	(7.252)	6.400
Steunpunt Archeologie en Monumenten	98.646	7.192	(76.591)	168.045
Telgroep Patrijs	-	-	(3.341)	3.341
Uitvoeringsbudget gemeente De Bilt	-	-	(1.470)	1.470
UtrechtAltijd.nl realisatie nieuwe website	28.455	50.000	(21.545)	-
Veldcoördinator Collectief Utrecht Oost	-	12.600	(13.675)	1.075
Waardenkaart landschapsverordening	18.025	-	(10.030)	28.055
Wilde bijenlinie	22.934	2.314	(6.734)	27.354
Projecten korter met een looptijd dan 1 jaar	-	308.355	(308.355)	-
	651.579	778.766	(964.227)	837.040

Specificatie bestemde reserves

Bestemde reserve	2019	Toevoegen	Onttrekken	2018
Aanleg, beheer en onderhoud routes	12.856	-	(22.637)	35.493
Arbeidsongeschiktheid	-	-	(17.697)	17.697
Buitenplaatsen	-	-	-	-
Coördinatie cursusprogramma vrijwilligers	-	-	-	-
Depot Willeskop	-	-	-	-
Fonds activa	1.360	-	(4.011)	5.371
Hoogstambrigade Groene Hart	-	-	-	-
Kennis en kwaliteit	-	-	(3.045)	3.045
Kleine Landschapselementen	49.213	-	(10.125)	59.338
Onderhoud bijzondere landschapselementen	3.418	-	-	3.418
Ondersteunen Landschapsbeheerploegen	21.500	21.500	-	-
	88.347	21.500	(57.515)	124.362

Specificatie besteding bijdrage Nationale Postcodeloterij

Project	Kosten	Bijdrage NPL	Overige inkomsten	Totaal inkomsten
Natuurwerkdag	36.931	21.931	15.000	36.931
Routes beheer	157.298	27.500	129.798	157.298
Innovatie educatie	51.222	1.000	50.222	51.222
Ondersteuning landschapsbeheerploegen	26.369	20.000	6.369	26.369
Aansluiting LandschappenNL	53.556	46.556	7.000	53.556
Groen aan de buurt	118.771	1.875	116.896	118.771
Kwaliteitsimpuls klompenpaden Woerden	2.162	2.500	(338)	2.162
Landschap en soorten	134.328	50.402	83.926	134.328
Klompenpad Kids Utrechtse Waarden / Benedeneindsepad	66.765	5.000	50.229	55.229
Klompenpad Kids Houten	12.234	3.000	9.234	12.234
Vleermuizen en forten	4.416	4.416	-	4.416
Meetnet Agrarisch Cultuurlandschap Binnenveld	3.320	3.320	-	3.320
	667.372	187.500	468.336	655.836

CONTROLEVERKLARING

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: De directie van Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Landschap Erfgoed Utrecht te De Bilt gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Landschap Erfgoed Utrecht per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de richtlijn voor Kleine Organisaties zonder winststreven (Rjk C1) en de subsidiebeschikking d.d. 5 maart 2018 met kenmerk 81C59FEB van de provincie Utrecht.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het 'Controleprotocol Verantwoording van subsidies vanaf € 125.000,- provincie Utrecht mei 2017' vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Landschap Erfgoed Utrecht zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over het in het jaarverslag opgenomen directieverslag

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, bevat het jaarverslag een bestuursverslag. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat het bestuursverslag:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Rjk C1 en de subsidiebeschikking d.d. 5 maart 2018 is vereist.

Wij hebben het bestuursverslag gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of het bestuursverslag materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag in overeenstemming met RJK C1 en de subsidiebeschikking d.d. 5 maart 2018.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn RJK C1 en de subsidiebeschikking d.d. 5 maart 2018. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de geldende RJ-Richtlijn RJK C1 en de subsidiebeschikking d.d. 5 maart 2018. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de in de subsidiebeschikking genoemde genoemde wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Ede, 18 mei 2020

w.g.

Drs. A. Kas RA
KAS Accountants

BIJLAGE BIJ CONTROLEVERKLARING

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het 'Controleprotocol Verantwoording van subsidies vanaf € 125.000,- provincie Utrecht mei 2017', ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.